

Ajankohtaista elinluovutuksista

Anna-Maria Koivusalo,
valtakunnallinen elinluovutuskoordinaattori, dos, oyl

1

Kaksikymmentäyksi elinluovutus sairaalaa

- Moniammatilliset elinluovutusryhmät
- Elinluovutustoimintaa johtaa lääkäri
- Elinluovutuskoordinaattori

Viisi YO-sairaalaa

- Oman alueen elinluovutussairaaloiden tuki
- Oman alueen koulutuksen järjestäminen
- Konsultointi tuki

2

LAKI IHMISEN ELIMIEN, KUDOKSIEN JA SOLUJEN LÄÄKETIETEELISESTÄ KÄYTTÖSTÄ (101/2001)

4. LUKU 8 §

Kuolleelta ihmiseltä voidaan irrottaa elimiä ja kudoksia, ja niitä voidaan varastoida toisen ihmisen sairauden tai vamman hoitoon. '

Kuolema on todettava siten kuin STM:n asetuksella 27/2004 säädetään.
4 § "Kuoleman toteamisen edellytykset sydämen vielä sykkyissä"

7. LUKU 21 §

Ihminen on kuollut, kun hänen aivot toimintansa ovat pysyvästi loppuneet.

3

ELINLUOVUTUSSAIRAALAN TEHTÄVÄT, 20 o §

- tunnistettava mahdollinen elimen luovuttaja
- todettava kuolema
- selvitetävä ja kirjattava 9 §:ssä tarkoitettu vainajan mahdollinen elinikäinen käsitys elimiensä irrottamisesta
- huolehdittava 9 o §:ssä säädetyn vainajan läheiselle annettavan selvityksen antamisesta
- vastattava elinluovuttajan hoidosta tehtävä tarvittavat lisätutkimukset elimen kelpoisuudesta elinsiirtoon.

- 101/2001 Laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä

4

MIKÄ ON OHJEISTUKSEN JA VALVONNAN TARKOITUS?

Elinsiirteiden turvallisuus ja laatu
Läpinäkyvyys
Jäijitettävyyys
Väärinkäytösten ehkäiseminen
Taloudellisen hyödyn tavoittelemisen estäminen
Siirännäisten saatavuus
Laadukkaana ja tasavertaisen hoidon tarjoaminen

5

ELINLUOVUTUS ON SAIRAALAN NORMAALIA TOIMINTAA
ELINLUOVUTUKSEN MAHDOLLISUUS ON TEHOHOIDON INDIKAATIO

6

ELINLUOVUTUS- JA -SIIRTOIMINNAN TOIMINTASUUNNITELMA 2023-2028

PÄÄTÄVÖITTEENÄ ON, ETÄ KAIKKI POTILAAT, JOTKA SAIRAUTENSA JA LÄÄKETEITTEELISEN ARVION PERUSTEELLA HYÖTYVÄT ELINSIRROSTA, SAAVAT ELINSIRTEEN OIKEA-AIKAISESTI JA YHDENVERTAISESTI.

HUS*

Elin- ja kudosluovutus on osa sairaalan normaalia toimintaa

- Yhtenäinen elinluovuttajan hoitopolku kaikkiin elinluovutussairaaleihin
- Elinluovutus on tehohoidon indikaatio
- Hoidonrajausta ei tule tehdä harkitsematta elinluovutuksen mahdollisuutta
- Potilastietojärjestelmiin herätteet
- "Elinluovutus verenkierron pysähtymisen ja kuoleman toteamisen jälkeen" -toiminta on osa normaalia elinluovutustoimintaa ja se laajennetaan koskemaan myös elimiä muuallista lähtöä

7

Riittävät resurssit takaamaan laadukas elinluovutustoiminta

- Elinluovutustoiminta suoraan sairaalan johdon alaiseksi toiminnaksi
- Jokaiseen sairaalaan oma elinluovutustoiminnanbudjetti
- Elinluovuttajan hoito maksuton läheisille
- Oman toiminnan seuraaminen ja kehittäminen
 - Vainajatietojen auditointi
 - Henkilökunnan asennekartoitus

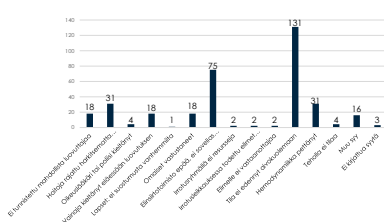
8 7.5.2022

8

Elinluovutuskoordinaattorit käyvät läpi kaikkien sairaaloidensa kriittisillä osastoilla, joilla elinluovuttaja voidaan kohdata, menehtyneiden sairaskertomusmerkinnät.

Auditoituja tietoja oli 2955 vainajasta.

Syyt, miksi elinluovutukseen ei päästy etenemään 2021

Vainajatietojen auditointi -tarkoituksena on löytää syyt, miksi menetämme elinluovuttajia

HUS*

9

Tietoisuuden lisääminen elin- ja kudosluovutuksen merkityksestä kansalaisille, ammattilaisille ja päättäjille

- Yhä useampi kertoo läheiselleen elinluovutustahtonsa
- Yhteistyö Munuais- ja maksaliiton kanssa oleellinen
- Yhä useampi on tietoinen elävän munaisluovutuksen mahdollisuudesta
- Henkilöstön kouluttaminen

Kehitetään elinluovuttajan läheisten kohtaamista

- Asiantuntijaverkoston perustaminen
- Kokemusasiantuntijatoiminnan aloittaminen
- Suru-uutisten kertominen – vainajan kannan selvittäminen - jälkikontakti

HUS*

10

Elävän munaisluovutuksen kehittäminen

- Jokaiseen elävää munaisluovuttajaa tutkivaan sairaalaan toiminnan vastuuhenkilö
- Elävälle munaisluovuttajalle koituvien kustannusten täysimääräinen korvaaminen
- Munaisluovuttajalle tarjottavan psykososiaalisen tuen kehittäminen
- 70 siirtoa vuodessa elävältä luovuttajalta

Pohjoismaisen yhteistyön tiivistäminen

- Luodaan elinluovutusryhmä Scandiatransplantin yhteyteen

Euroopan neuvoston elinkauppa sopimuksen allekirjoittaminen ja ratifiointi (Convention against Trafficking in Human Organs, Council of Europe Treaty Series 216, 2015)

11

ELINLUOVUTUS ON OSA ELÄMÄN LOPPUVAIHEEN HYVÄÄ HOITOA JA VAINAJAN TAHDON KUNNIOITAMISTA

HUS*

12